

Diplomadolgozat- tartalmi kivonat

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Növénytermesztési Tudományok Intézet,

Agronómiai Tanszék

Grób Máté Tamás

Agrármérnök, osztatlan szak, nappali tagozat

NAPRAFORGÓ GYOMSZABÁLYOZÁSA

ÚJPETRE TELEPÜLÉS HATÁRÁBAN

Témavezető: Dr. Mikó Péter Pál, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi

Egyetem, Növénytermesztési Tudományok Intézet, Agronómiai Tanszék

A napraforgó termőterülete az évek múlásával megnövekedett. Magyarországon a területe 600-700 ezer hektár körül mozog és így a 3. legnagyobb területen termesztik hazánkban. A napraforgóra 35-45 cm-es állomány magasságig korai gyomosodás jellemző, később a gyomok már kevésbé okoznak problémát, mivel nagymértékű gyomelnyomó képességgel rendelkezik. A termesztők körében a preemergens és posztemergens herbicides kezelések produktívnak tűnnek. Az új termesztő technológiáknak köszönhetően az elmúlt időszakban előtérbe kerültek a hibrid fajták. Nagyon hatékonyak a posztemergens kezelések a Clerafield hibridek miatt, amik imidazolin ellenállóak és az ExpressSun termesztés technológiának köszönhetően, amik tribeneuron metil ellenállóak. A dolgozat célja a napraforgó gyomirtási technológiájának az összehasonlítása és megfigyelése volt Újpetre település térségében. A vizsgálatokat Újpetre külterületén, két földön, a köztermesztésben gyakori express toleráns hibrideken vizsgáltam. Magról kelő kétszikű gyomok ellen az S-metolaklór és terbutilazin hatóanyagú herbicideket használták. A fehér libatop (*Chenopodium album*) és a parlagfű (*Ambrosia Artemisiifolia*) ellen halauxifen-metil hatóanyag-tartalmú herbicideket. A megfigyelések következtében a herbicidek által kialakított fitotoxikus tüneteket is vizsgálva lettek a gyomnövények és a herbicidek tekintetében egyaránt.

A kísérlet megfigyelése egy 14 hektáros, valamint egy 16 hektáros táblán történt 2022-2024 közötti időszakban. A kísérletben két herbicid hatásmechanizmusát hasonlítottam össze, amely során megállapítottam, hogy ez az idő alatt a leggyakrabban előforduló gyomnövények a fehér libatop, a csillagpázsit, a tarackbúza, a fenyércirok, a parlagfű, a vadméreg, a mezei acat, emellett 2023 tavaszán megjelent a tyúkhúrt és a piroslevelű árvacsálán is. A mechanikai gyomszabályozás ebben az időszakban hatékonynak bizonyult, viszont a vetést követően megjelent a fehér libatop mellett az orvosi székfű is. A napraforgó 8-10 leveles fejlettségi

állapotában is eredményesnek bizonyult a herbicides kezelés. A kezeletlen parcellákon a gyomok túl nőtek a napraforgót, ezáltal jelentős mértékű tápanyag elszívással károsították a termesztett növényt, melynek következtében a napraforgó betakarítható termésmennyisége rendkívül alacsonnyá vált, szinte betakaríthatatlanná vált. A vizsgálatom során a gyomborítottság elemzésére is kitértem, amelynek szükségességét a kezeletlen parcellákon tapasztalt jelentős termés kiesés is alátámasztotta. A gyomborítottság elemzése során az eredmények azt mutatták, hogy a napraforgót leginkább a T4-es, valamint a G1-es gyomnövények károsítják a vizsgálati területeken.

A preemergens kezelés nem bizonyult hatékony megoldásnak a gyomborítottság felszámolására, hiszen a kezelést követően is megtalálhatók voltak a napraforgó sorok között a T4-es (pl. fehér libatop) és a G1-es gyomnövények (pl. fenyércirok) jellemző képviselői.

A posztemergens kezelés hiányában rendkívüli módon elszaporodtak a T4-es gyomnövények, amelyek közül a fehér libatop és a parlagfű, valamint a G1-es gyomnövények közül a tarackbúza is.

Összefoglalva megállapítható, hogy a napraforgó termesztése során a növényvédelemben kiemelkedő jelentőséggel bír a jól időzített preemergens kezelés, valamint elengedhetetlenné vált a napraforgó 6-8 leveles állapotában való posztemergens kezelés is. A gyomfertőzöttség megelőzése szempontjából jelentős terhet ró a gazdákra, hogy az optimális, vagy nagyon jó termésmennyiség eléréséhez szinte elengedhetetlen a gyom- rezisztencia érdekében szelektált, azaz a gyom-rezisztens napraforgó hibridek használata a termesztés során.